

บทความ

ส่วนการประชาสัมพันธ์ โทร. 0-2618-2323 ต่อ 1626-27
สำนักพัฒนาการประชาสัมพันธ์ กรมประชาสัมพันธ์

บทความเพื่อการประชาสัมพันธ์เฉพาะกิจ

เรื่อง การป้องกันโรคในฟาร์ม ทางเลือกที่ปลอดภัยสำหรับผู้เลี้ยงสัตว์ปีก
และผู้บริโภค

เรียบเรียงโดย ชัชพร ศฤงคารจินดา

*****

จากสถานการณ์การระบาดของโรคไข้หวัดนกที่ผ่านมา พบว่าปัจจัยเสี่ยงการแพร่ระบาดของโรคเกิดจากการนำเชื้อเข้าสู่แหล่งเลี้ยงโดยการปนเปื้อนของวัสดุอุปกรณ์ยานพาหนะ บุคลากร โดยเฉพาะนกธรรมชาติที่มีโอกาสบินเข้าไปสัมผัสกับสัตว์ปีกที่เลี้ยงไว้หรืออาจเข้ามาพร้อมกับฝุ่นละออง ดังนั้น การป้องกันโรคในฟาร์มหรือระบบความปลอดภัยทางชีวภาพ จึงเป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะควบคุมและป้องกันโรคได้ดีและเกิดประสิทธิผลมากที่สุด

การป้องกันโรคในฟาร์ม (Farm Biosecurity) หรือระบบความปลอดภัยทางชีวภาพ หมายถึง ระบบการป้องกันหรือลดโอกาสในการนำเชื้อโรคเข้าหรือออกจากฟาร์ม โรงเรือน สถานที่เลี้ยงสัตว์ โรงฆ่าสัตว์ โรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์จากสัตว์ รวมไปถึงรถขนส่ง ภาชนะอุปกรณ์การจัดการขยะ และน้ำทิ้ง สิ่งสำคัญของระบบนี้คือ ต้องมีการแยกส่วนระหว่างบริเวณที่ไม่ปลอดภัยและบริเวณที่ปลอดภัยโรคออกจากกัน ซึ่งมาตรการที่สำคัญในการป้องกันโรคในฟาร์ม มี 3 ส่วนด้วยกันคือ

1. มาตรการป้องกันก่อนเข้าฟาร์ม โดยควบคุมการเข้า-ออกของคน สัตว์ ยานพาหนะ โดยเฉพาะรถรับซื้อไก่ ไข่ไก่ ที่เข้ามาในฟาร์มหรือโรงเรือน ควรทำความสะอาดวัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งยานพาหนะด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อ นอกจากนี้ไม่ควรใช้น้ำจากแหล่งน้ำสาธารณะ เช่น แม่น้ำลำคลองเลี้ยงไก่ หากมีความจำเป็นให้ผสมยาฆ่าเชื้อ

2. มาตรการป้องกันตรงทางเข้าฟาร์มหรือโรงเรือน ควรมีห้องสำหรับแขวนเสื้อผ้าและรองเท้านอกห้องทำทำความสะอาด หลังจากทำความสะอาดร่างกายแล้วจะต้องเตรียมรองเท้าบูทและเสื้อผ้าที่สะอาดไว้และแยกกระหว่างผู้มาเยี่ยมฟาร์มและคนในฟาร์ม ฆ่าเชื้อรองเท้าทุกครั้งที่เข้า-ออกและเปลี่ยนน้ำยาฆ่าเชื้อทุก ๆ 1 - 3 วัน ประตูทางเข้าฟาร์มหรือโรงเรือนจะต้องเปิดเข้าได้เพียงทางเดียว

3. มาตรการป้องกันหรือทำลายเชื้อโรคร้ายในฟาร์ม โดยการรักษาความสะอาดในโรงเรือน ทำแบบปิดหรือใช้ตาข่ายคลุมและกำจัดเศษอาหาร เพื่อป้องกันไม่ให้สัตว์อื่น ๆ รวมทั้งนก หนู เข้ามาในโรงเรือน เพราะอาจนำเชื้อโรคเข้ามาในฟาร์ม หากมีสัตว์ปีกป่วยหรือตายอย่างผิดปกติให้รีบแจ้งเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ในพื้นที่ทันที และไม่ควรนำสัตว์ปีกที่ป่วยหรือตายออกมาจำหน่ายหรือทิ้งซากลงในแหล่งน้ำ ทั้งนี้ให้กำจัดทิ้งโดยการเผาหรือฝังในหลุมให้ต่ำกว่าพื้นไม่น้อยกว่า 50 เซนติเมตร ณ จุดเกิดโรค รวมทั้งมูลไก่ ไช้และอาหารสัตว์ แล้วรดด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อ รวมทั้งทำลายเชื้อโรคในพื้นที่ที่เกิดโรคระบาดโดยการฉีดพ่นน้ำยาฆ่าเชื้อโรคในบริเวณฟาร์ม กรง เล้าและรอบ ๆ เข้า เย็นทุกวัน

จะเห็นได้ว่า หากมีการควบคุมป้องกันโรคที่ดีและถูกต้องแล้ว เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์จะสามารถควบคุมและป้องกันการระบาดของโรคได้ โดยไม่ต้องใช้สารเคมีที่อาจเป็นอันตราย ตกค้างหรือปนเปื้อนไปสู่ผู้บริโภค ทำให้เกิดความปลอดภัยทั้งผู้เลี้ยงและผู้บริโภค

สนใจบทความ ติดต่อขอรับได้ที่ ส่วนการประชาสัมพันธ์ สำนักพัฒนาการ-
ประชาสัมพันธ์ กรมประชาสัมพันธ์ โทร. ๐๒-๖๑๘๒๓๒๓ ต่อ ๑๖๒๖-๒๗

*****

ชัยพร ทิมพ์/21 ต.ค.47

.....กรมการตรวจทาน

๑๕./๑๐./๔๗

บทความ

ส่วนการประชาสัมพันธ์ โทร. 0-2618-2323 ต่อ 1626-27
สำนักพัฒนาการประชาสัมพันธ์ กรมประชาสัมพันธ์

บทความประชาสัมพันธ์เฉพาะกิจ

เรื่อง การป้องกันตนเองจากไข้หวัดนก
เรียบเรียงโดย รุ่งนภา นรารัตน์กุล

ไข้หวัดนก เป็นโรคที่เกิดจากเชื้อไวรัสที่มีอยู่หลากหลายสายพันธุ์ ที่ระบาดอยู่ในเวลานี้คือ สายพันธุ์ H5N1 แหล่งของเชื้อโรคที่ไม่แสดงอาการ ได้แก่ นกเป็ดน้ำ นกอพยพ และนกตามธรรมชาติ ส่วนเป็ด ไก่ในฟาร์มและในบ้านสามารถติดเชื้อและแสดงอาการของโรคได้

ไข้หวัดนกจะมีระยะฟักตัวของโรคในสัตว์สัน มีได้ตั้งแต่เพียงไม่กี่ชั่วโมง ไปจนถึง 3 วัน ในสัตว์ที่ป่วยจะเริ่มมีอาการซึม ซบผอม ไม่กินอาหาร ชนยุ่ง ไช่ลด ไอ จาม หายใจลำบาก หน้าบวม หงอนและเหนียงบวม มีสีคล้ำ มีอาการทางประสาท ท้องเสีย อาจตายกะทันหันโดยไม่แสดงอาการ อัตราการตายในสัตว์ปีกนี้สูงถึง 100 %

ส่วนที่เกี่ยวกับไข้หวัดนกในคน กระทรวงสาธารณสุข ได้กำหนดคำแนะนำสำหรับผู้สัมผัสไก่ โดยให้ครอบคลุมถึงผู้ที่สัมผัสไก่โดยตรง ผู้ที่อาศัยในบ้านที่เลี้ยงไก่ และผู้ที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านที่มีไก่ตายด้วยไข้หวัดนก เนื่องจากการสัมผัสมูลไก่และเชื้อไข้หวัดนก เพราะเชื้อโรคนี้อาจเข้าสู่ร่างกายได้ 3 ช่องทาง คือ ทางตา ทางปาก และทางจมูก ซึ่งสามารถที่จะป่วยเป็นไข้หวัดนกได้ อย่างไรก็ตาม ยังไม่มีรายงานว่าเชื้อไข้หวัดนกติดต่อได้ทางอากาศ คนสามารถติดไข้หวัดนกได้ ส่วนมากแล้วจะติดมาจากสัตว์ โดยการสัมผัสไก่ที่ป่วยโดยตรง และโดยทางอ้อมจากการสัมผัสกับสิ่งที่คัดหลังจากสัตว์ที่เป็นโรค เช่น อุจจาระ น้ำมูก น้ำตา น้ำลายของสัตว์ที่ป่วย จากการเฝาระวังโรคยังไม่พบว่ามี การติดต่อระหว่างคนสู่คน

จนถึงเวลานี้ แม้ว่าโรคไข้หวัดนกจะมีการระบาดใหญ่ในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกมาแล้วร่วม 20 ครั้ง แต่ยังไม่มียารักษาทางการแพทย์ว่ามีแม่บ้านหรือแม่ครัวติดเชื้อไข้หวัดนกจากการปรุงอาหาร เพื่อความปลอดภัยควรล้างมือและภาชนะให้สะอาดหลังสัมผัสเนื้อไก่ทุกครั้ง เนื่องจากเชื้อนี้ถูกฆ่าตายได้โดยง่าย โดยน้ำยาซักล้างหรือสบู่ และเช่นเดียวกันหากจะบริโภคไข่ไก่หรือไข่เป็ดควรล้างเปลือกไข่ก่อนนำไปประกอบ

/ อาหาร.....

อาหาร เพราะเชื้อโรคอาจติดมากับเปลือกไข่ได้ การประกอบอาหารที่ใช้ไข่แดงและ
ที่ใช้ไข่แดงและไข่ขาว ควรใช้ความร้อนสูงและทำให้สุกเสียก่อน ส่วนน้ำสลัดหรือมายองเนส
กระบวนการผลิตมีการฆ่าเชื้อด้วยความร้อนทำให้ปลอดภัย และในน้ำสลัดหรือมายอง
เนสยังมีความเป็นกรดสูงในระดับที่เชื้อโรคไม่สามารถอยู่ได้ แต่หากจะรับประทาน
ไอศกรีมที่ทำมาจากไข่สด ซึ่งเป็นการนำไข่แดงดิบมาตีแล้วผสมลงไปไอศกรีมนั้นควร
เลี้ยงไปก่อน เพราะความเย็นไม่สามารถทำลายเชื้อได้.

สนใจบทความ ติดต่อขอรับได้ที่ ส่วนการประชาสัมพันธ์
สำนักพัฒนาการประชาสัมพันธ์ กรมประชาสัมพันธ์ โทร. 0 2618 2323 ต่อ 1623

วารวัญชัย / พิมพ์ / 3 พ.ย.47

.....กรมการตรวจทาน

4 พ.ย.47